

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламаци неопечатані відліні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

До ситуації.

Нова обструкція в парламенті, се новий струн на здоровім організмі держави. Всі бачать шкідливість сеї тактики для економічних і адміністраційних відносин держави, не виключаючи і самих Чехів. Найбільше обурює ся лівиця, та лівиця, що сама є матірню обструкції, сама она породила сего байстрюка в австрійскім парламенті. Дивно се виглядає тим більше, що знаною є річю, що та радикальна лівиця, яка тепер випирає ся з обуренєм свого власного породу, який тепер Чехи приймили на свій хліб, готова при найближній нагоді для перепертя своїх жадань назад адоптувати сю свою первородну дитину...

І так правительство мусить тепер судно зі своїми язовими розпорядженнями перевезти обережно поміж підводні скали одної, а другої обструкції. Лівиця виборла нелегальним способом обструкції для себе важні успіхи, знесене баденівських язових розпоряджень і внесене нових, корчівіших для себе законів. Чи і чеська обструкція може мати надію на подібний успіх? Здає ся, самі Чехи не мають ясної мети для своєї обструкції. Праска «Politik», пишучи безпосередно перед рішенєм обструкції, накликала послів чеських до зрілої розваги над тим, що думають осягнути обструкцією. І хотяй тенор статі заявляє ся за здержанєм парламентарної діяльності, то однак «Politik» не уміє кристалізувати ясно бажаної цілі обструкції. В сім лежить і слаба сторона теперішного чеського виступлення.

Між внесеннями, які вплинули до президії, находить ся також внесене на зміну регуляміну палати в цілі неуможливленя обструкції. Чи таке внесене перейде в палаті? Правиця тепер така роздвоєна, що сама не змогла би перевести єї. А щоби і лівиця підперла таку зміну регуляміну, яку против неї самої проєктувала колись lex Falkenhausen, се виглядало би на іронію... Тай і з тактичних зглядів лівиця не заризує сего, аби на будуче не витрутити собі з рук оружя, яке в єї руках було вже раз таким успішним.

Остає ся отже дорога компромісів і торгів парламентарних. Чи доведе она до полагоди чесько-німецького спору, трудно судити наперед. Але вже на другім засіданю, про яке ворожено, що буде і послідним в сій сесії і на дальше парламентарна робота буде вести ся лише в комісіях, обструкція злагідніла. Передовсім треба піднести, що Чехи допустили до вибору квотової депутації, якій зразу хотіли перешкодити. Апострофа д-ра Кербера до послів, які стоять осторонь від чесько-німецького спору, щоби підняли ся посередництва між спорючими сторонами, віднесла успіх. Чехів вговорюють з усіх сторін, щоби залишили обструкцію, а посередництва прийняв ся передовсім гр. Пальфі. Бувший голова молодоческого клубу др. Енгель, що уступив по ухваленю клубом обструкції, виїхав з Відня, та ще працює з своїми одномишленниками, про-

сив молодоческий клуб, щоби залишив обструкцію. Повіяв компромісовий вітер. Чехи згодили ся вчора на вечірне засіданє, а слідуюче назначено на нині. Отже початок парламентарної акції зроблений, судно рушило з мілизни — найже і вплине на чисту воду.

Річ пос. Вахнянина

при бюджетовій розправі в кр. соймі.

(Конець).

Не виконано сего, бо більші, могуті сторони парламентарні толкували заєдно сей артикул по своєму, в свою виключну користь. Німці фантазували заєдно, що они в Долитавціні займуть становище «der fuhrenden Nation» подібно як на Угорщині Мадари. Колиж пізнійше показало ся, що Німці самі до того за слабі, то они поділили ся супремациєю з Поляками і Італійцями, а для прочих народів лишив ся згаданий артикул на папері.

Не виконано артикулу XIX-го о. д. законів, бо правительство яко езекутор конституції заєдно мало звязані руки, а то случайними та штучними парламентарними більшостями. Більшости ті дбали лише про себе, а коли лучалось правительству, що бодай в часті хотіло бути справедливим і для других народів, то оно мусило сейчас уступити. Парламентарні більшости валили єто і то — що треба підчеркнути — без всякої відвчальности, бо парламентарні більшости не почувались ніколи в Австрії до якої-небудь відвчальности. Они мали навіть позорне право, валити кабінети, позаяк наша конституція майже живцем взята з бельгійської конституції, де панує принцип суверенности народу, а суверенність ся домагає ся парламентарного правительства, відвчального перед парламентарною більшостю.

Не виконано XIX. артикулу о. д. законів, бо парламентарні більшости, які були, не знесли ся ніколи на становище повної обєктивности, а як случайно в 1897 році зложила ся трохи обєктивнійша більшість з програмою національної рівноправности, і як кабінет гр. Баденського бодай Чехам дав язові права, то стало ся, що не парламентарна більшість, а просто революційна меньшість повалила сей кабінет, а більшости звязала руки.

І знов повис артикул XIX. в воздуху і знов була провізорія за весь час управи гр. Туна, аж прийшов 17. жовтень і гр. Клярі поклонив ся в пояс революційній меньшости і тим нарушив повагу правительства на довгі часи.

Не виконано XIX. артикулу о. д. законів, бо в Австрії не умер ще бюрократичний німецький апарат, не пропали ще і посторонні, закулісові впливи елементів, не коньче приятних Славянам.

Не виконано доси XIX. артикулу, бо численні фракції в парламенті. — а є їх, о скілько міг я начислити, 18 — параліжують себе взаємно на засаді: най не буде ні мені, ні тобі! Виконати сей артикул нині, при нинішній конституції і парламентарних картелях, буде також тяжко, тим тяжше, що нині стоїмо перед грозою, що як чеська обструкція зашахує машину парламентарну, то готова ся машина станути на довший час, а той шах чеський може покінчити ся матом для парламентаризму і конституції.

Нані стоїмо мабуть перед дуже тяжкою альтернативою, іменно: перед абсолютизмом, або — як дехто ворожить — перед федерацією. Абсолютизм лежить певно в інтенціях самих тільки Німців, котрі думають, що через абсолютизм зможуть зрегенерувати себе, скріпити свої сили і відновити в Австрії давнійшу свою гегемонію. Для декого була би похоннійшою федерація коронних країв. Але федерація країв при неуправильнених національних відносинах стріне ся сейчас з опозицією національних меньшостей, а ефект був би той, що національна борба з віденського парламенту перенесла би ся до коронних країв о мішанім населеню.

Але може замітити хто, що коронні краї скорше упорядкували би національне питанє, ніж державна рада. Було би се пожеланє, але на се не заносить ся. Проби управильнення язикового питаня через сойми були. Они були внас в роках 1869 і 1898, були в Чехії яко т. зв. віденські пунктації, були на Мораві в формі угодової перманентної комісії соймової, були і в Тироли заходами д-ра Катрайна. Але результат їх був ніякий.

Наколи сю справу тут порушаю, то роблю се для того, що пос. Козловский зробив нам нині заміт, кажучи, будьто пробовано з нами вже кілька разів компроміс та будьто ми єго відкинули? Для спростованя факту треба заглянути в історію недавної бувальщини. Пос. Козловский сказав, що рускі послі відкинули компроміс зараз на початку конституційної ери, коли провідником їх був пок. митрополит Литвинович. Якаж була тоді ситуація? Тоді панувала система divide et impera. Не дивота проте, що правительство наклонило тоді руских послів до явленя ся в центральноім парламенті в часі, коли польські послі забавили ся в абстіненцію. А треба додати, що були се часи цілковитої негідції Русп через польську більшість галицького сойму. Впрочім угодового компромісу тоді не було, не було і ніяких пунктацій. Литвинович з рускими послами найшов ся в обнятах Німців, так само як пізнійше, по 1867 році найшли ся польські послі в тих самих раменах — без Русинів.

Але важнійшою була хвиля, в котрій віце-маршалок сего сойму, пок. Юл. Лаврівский в імени 29 руских послів в 1869 році подав вам, панове, руку до компромісу. А щож ви тоді зробили? Ви пішли слідом Литвиновича. Тоді вибрано т. зв. угодову анкету, котрій проводив пок. гр. Бадені, а в котрій і я мав честь засідати. Анкета відбула кільканацять засідань, скодифікувала язиковий закон і передала елєборат кр. виділови. Але вже в 1871 р. перейшов сойм над цілим законом до дневного порядку, кажучи, будьто ціла справа стала безпредметовою, для того, бо анкета не у всіх точках показала ся односторонною.

Я був би не рухав сеї справи, бо виходжу з пересвідченя, що всякі рекримінації лише псовують кров. Наколи тепер — як тут сказано з польської сторони (пос. Чарторийский. Прим. Ред.) — відносини змінили ся, наколи тепер втворили ся праязнійші відносини між польськими а рускими послами, наколи навіть з одної сторони (людовців) вийшло запорученє, що «lud polski» не зробить кривди рускому народови, то розуміє ся, що се для нас всіх вірадна проява. Ми впрочім знаємо, що по тамтій стороні суть люди, що уміли отрясти ся з національного шовінізму так, як і по нашій стороні суть по-

сли, готові до справедливого компромісу. Се, кажу, відрадна справа. Приязніші ті відносини треба піддержати ділами, а скажу з повною одкровенністю, що мої товариші не раді приложити рук до розбиття сих приязніших відносин (Брава!)

Не берім собі приміру з других коронних країв, ось хочби з соймів: стирийського, горичкого, істрийського, де національна справа заєдно заостров ся, де послі — не знаю, чи не уміють, чи не можуть, чи не хочуть (Голос: не хочуть!) поладнати національного питання.

Але верну до предмету.

З висше сказаного о загальнім політичнім положенню виходить, що в теперішній хвилі стоїмо перед непевною будуччиною. Бо або найдуть ся в парламенті умірковані, статочні — скажу — австрійські елементи, що стануть на становищі об'єктивної справедливості і переймуть ся духом XIX артикулу основних державних законів о рівноправності всіх народів австрійських, а то на основі повної національної автономії в справах національних, або — *sim falsus propheta* — конституція буде систована. Бо дальшої забавочки, здає ся мені, рішаючі сфери не зможуть стерпіти. А тоді лишає ся тільки один вихід, іменно той, що закон о народностях буде окройований. Другого виходу з теперішньої замотаної ситуації нема.

Наколи би австрійські народи, а властиво їх послі, вже в найблизшій часі не отямилась, а рішаючі сфери не зірвали ся до самостійної, справедливої акції, — то за національним роздором мусіла би прийті економічна руїна, а за сею слідувала би для нас всіх дуже непевна будучність. І ддятого, кінчачи мої виводи і здогади, хотів би я коротко начеркнути становище, яке ми галицькі послі взагалі повинні би зайняти в найблизшій часі в центральному парламенті.

Думаю, що нам нема другої програми надсю, яку ми ухвалили в 1897 році, а яку прийняла правниця державної ради. Се була і буде одинока розумна програма, на жаль доси не виконана, чи то з причин від нас независимих, чи по недостатку доброї волі. Пос. Барвіньський згадав вже нині рано в своїй річі про проєкт язикового закона, який вийшов з ініціативи одного польського політика. Шкода, що сей проєкт сховано під спуду по причині, що дехто з польської делегації побояв ся о національні права польського народа, злякав ся — рівноправності народа руского!

Через сю — скажу — малодушність звязала собі польська делегация у Відни руки до дальшої акції в напрямі переведення програми правниці. Через се віднеслась польська делегация до національної квестії в Австрії досить рівнодушно і — що найважнійше — через се зійшла она з становища поважного, яке колись займала, з становища сторонництва державного, на становище звичайне, становище національне, партійне. Чи добрий був сей зворот? — се розсудить самі. Можна вже було за управи гр. Туна підняти велику акцію внутрішнього успокоєня держави; можна було почати сю акцію від власного краю, а відтак стати справедливим посередником і роз'ємцем в національнім спорі межі другими народами Австрії і перевести ту санацію з долини, без котрої конституція, а може і дещо другого загрожене.

Не скажу, щоби теперішня хвиля не надавала ся до осушення програми правниці. Нагода до сего буде в моменті, коли теперішнє правительство внесе проєкт язикового закона для Чехії. Але се мабуть буде вже останній момент. Тоді треба взяти ся за діло, тоді, панове, помирить ся передовсім з нами!

Се не так тяжка справа. Наколи Чехів — по словам д-ра Кайцля — ділить від Німців паперова стіна, то нас ділить хіба лише воздушна просторонь. А сю просторонь треба в інтересі обох народів не переходити вільним кроком, а — перебігти з огляду на непевну будучність. Наколи, панове, помиритеся з нами, наколи поділитесь з нами правами по справедливості, то будьте увірені, що положите кріпкі підвалини під добро і розвій нашого краю і під так дуже потрібне скріплене обох народів супроти спільних ворогів. А в раді державній будемо відтак могли з всею свободою прийняти ся за ролю

справедливого судії і роз'ємника в спорі межі другими австрійськими народами. Тоді тільки видвинемо ся на становище поважнійше із звичайного партійного, іменно на становище сторонництва державного.

В хаті — мир на справедливих основах народної автономії в справах національних; в державній думі — вольні руки для санації національних відносин Австрії — се програма наша на найблизший час. Я скінчив. (Оплески).

Тов. взаїмних обезпечень „Дністер“.

Рада надзираюча Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ відбула дня 12. цвѣтня с. р. під проводом президента сов. Кузьми, при участі 13 членів і в присутності комісаря правительственного радника двору Гута, надзвичайне засіданє. Іменно вже на попереднім звичайнім засіданю дня 13. лютого с. р., по полагожденню справозданя і замкненню рахунків обох Товариств за рік 1899. постановила була Рада надзираюча відбути надзвичайне засіданє для ухваленя внесків що-до зміни статутів як також зміни правил службових і иньших інструкцій Товариства і вибрала була комісію для приготуєня тих справ. На надзвичайнім засіданю Ради з дня 12. цвѣтня с. р. представила комісія відповідні внески і згідно з тими внесками ухвалила Рада надзираюча приступити до зміни декотрих постанов статуту і в тім ділі поставити відповідні внесеня на найблизших звичайних загальних зборах дня 14. мая 1900. В першій ряді ухвалено розширити управленя членів і змінити §. 81. стат. уст. 1. в той спосіб, щоби кождий член, котрий тревало обезпечав свої будинки або движимости на суму принайменше 2000 корон мав право голосу і вибору на загальних зборах; дотепер вимагав статут до того обезпеченя тревалого найменше на суму 3000 злр. т. є 6000 корон. Ті члени, що обезпечують своє майно на суму низшу від того цензу, мають як і дотепер право участі на загальних зборах, але без права голосу, натомість управлені є такі члени в одній громадї, наколи всі разом обезпечують принайменше на суму 30.000 корон, вибрати свого повномочника з поміж себе на загальні збори і той має право голосу.

Дальше ухвалила Рада внести зміну §§. 83. і 86. статуту в той спосіб, що тільки до рішень в справі зміни статуту потрібна є до комплекту присутність 50 членів, в иньших справах рішати могли би загальні збори правосильно без огляду на число присутних членів.

Що-до вибору і урядованя Ради надзираючої ухвалено предложити зміну §. 92. в той спосіб, щоби члени Ради були вибрані не на 3 літа, але на 6 літ, натомість по ульві 3 літ мала би уступити половина членів Ради, т. є в першій періоді виборчим через вильосованє — а відтак тая половина, котрої функції тревали вже 6 літ.

З нагоди тих змін зревідовано цілий статут і ухвалено предложити зміни в ріжних параграфах, для яснійшого опредїленя прав членів при обезпеченях і при ліквідациях, постанов, що до відшкодованя, прав Ради надзираючої і постанов о прирості фонду резервового.

(Конець буде).

3 Державної Ради.

При відкриттю посольської палати 8. мая сказав президент кабінету:

Ситуация поважна. Наміряємо основно змінити історію держави (*einem tiefen Einschnitt vornehmen in die Geschichte des Reiches*). Наміряємо успокоїти державу (розумій: чесько-німецький спір виключно). Мирові конференції не мали остаточно позитивного вислїду, тому і предкладаємо цілу справу парламентові. Язиковий закон для Чехії, заснований на принципі односторонності (*der Einseitigkeit*). Лівиця є за тим, правниця (Чехи) стоїть на становищу рівноправності обох народів. В тім обі сторони зблизились до себе. Пробовано рішити чесько-німецький спір посредством утравізму, урядників. Се не повело ся, бо Чехи домагали ся відокремлення національних справ (?). Відокремленнє таке істнує вже на полі шкільництва і кравов-

го господарства. Оно показало ся практичним, а нині хочемо перевести єго і на полі політично-адміністративнім, в урядах і судах. Проєкт закона язикового для Морави заснований на відміннім принципі, на принципі двоязиковости урядів в цілім краю, бо тут оба народи більше помішали ся з собою. Внутрішній язик урядовий остане німецький. Такі реформи треба звільна впроваджувати. В Чехії переведе правительство поділ на округи адміністративні, як се бувало давнійше. Сим буде облегчене намісництво в своїх широких дотеперішних функциях, власти округні зіткнуться ся ближше з народом, а урядованє піде різче. Се перший крок до реформи внутрішньої управи взагалі.

Про спеціальні точки не буду на разі говорити. Панове масте перед собою проєкт язикового закона, розслїдїть єго і справте! Правительство щиро бажає помирити оба народи між собою і з правительством. Се дасть ся досягнути лише посредством компромісів.

Загальне положенє невідраднє. Потреби державні зросли, запаси касові вичерпали ся на управу, спільні справи, армію і дотації клира та урядників. Від 1895 р. зросли видатки о 292 мільонів корон. Наша індустрія застоюлась. В нас нема великих господарних імпульсів і тому рішило ся правительство взяти ся за великі інвестиції. По недостатку гроша мусіло правительство застановити найпотребнійші інвестиції. Запаси касові вистають ще на звичайну адміністрацію, але впрочім панує застою на полі господарнім.

Наколи би парламент відмовив нам фонди на нові інвестиції, то се не возьмемо яко доказ недовіря. Зробимо се, що буде конечним.

Політична ситуация рівнож невідраднє. Від трьох літ живемо посеред хаосу. Вороги тішать ся з сего. Другі держави кріплять ся безнастанно, а ми стоїмо на однім місці.

Ми узнаємо національну ідею, хоч нам звісно, що в других державах націоналізм здавлений.

Судьба парламенту непевна. На се звертаю вашу увагу, панове.

Парламент подає всім народам опіку і справедливість. Чехи зискали через парламент найбільше.

Чи хочете зречи ся парламенту — ддятого, що доси не повело ся в нїм поладнати національне питання? Я думаю, що тут місце взяти ся за се діло, тим більше, що жителі Австрії домагають ся спокою. Бурі, які уносили ся понад парламентом в послїдних трьох роках, не вийшли в хосен національних інтересів одиноких народів.

Провідною гадкою правительства є справедливість (голоси чеські: германізация). Будь-щобудь, правительство ставить нині границі, в яких австрійські народи мають розвивати ся. Поза ті границі правительство не піде.

Повтаряю, що предложені закони можете панове справити і доповнити. Се від вас залежить.

До других сторонництв кличу: Судить панове предложеня правительства об'єктивно, впливайте усмиряючого на спорючі сторони і поможіть правительству покінчити домашню війну.

Висока Палата зволить проте — закінчив др. Кербер — взяти правительственні предложеня яс найскорше під розвагу, щоби мир загостив.

Наколи би ваші заходи були без успіху, то правительство не думає нарушити конституцію, хоч будемо мусіли конечности державні ладнати в иньший спосіб, не надуживаючи власти. Я не думаю закривати парламенту. Лихий парламент лучший від абсолютизму. Дїло примиреня повинно удати ся.

Се головні мисли з річі д-ра Кербера. З сеї річі виходить, що правительство намірило поладнати лише чесько-німецький спір і то лише в двох краях. Про поладнанє національного питання в цілій державі др. Кербер не згадав ні одним словом. Др. Кербер не знає ні Русинів, ні полудневих Славян, ні Румунів, ні Італійців в Тироли, ні навіть Поляків та Чехів на Шлеску. Які вийдуть з вєго консеквенції? — легко догадати ся. Чехи почали вже на першій засіданю механічну обструкцію. Др. Енгель зрік ся в наслідок того провідництва в молодоческім клубі.

Нині (8. мая) вечером збирає ся «Союз» славянський, щоби обговорити ситуацію.

Про початок вчорашнього ранішого засідання ми подали вчора коротке справоздане в послідних вістях. По відчитанню внесень та інтерпеляцій наступили три поіменні голосованя, яких ждали Чехи і на тім скінчило ся засідане о годині 3. по полудни. Слідуюче засідане назначив президент Фукс на годину 7. вечером з порядком денним вибору квотової депутації. Пос. Пацак заявив, що хотяй Чехи не противлять ся нинішньому вечірньому засіданню, однак застерігають ся против сему засадничо, щоби оно не було преюдициатом для будучих засідань.

На вчорашнім вечірнім засіданню докочано вибору 10 членів квотової депутації і одного члена до делегації на місце пос. Леміша, котрий зрештучував. До квотової депутації увійшли: Абрагамович, Форшт, Янда, Яворський, Катрайн, Менгер, Повше, Кайзер, Швєгель, Цедвін. На місце уступившого делегата з Каринтії Леміша вибрано пос. Гінтергубера, а що він був заступником делегата, то на его давне місце вибрано пос. Доберніґа. Зараз після сего замкнено засідане і слідуюче назначено на нині з тим самим денним порядком.

Клюби сторонництва відбули вчора свої засіданя. Німецька людова партія заявила одногласно, що язикові предложєня в теперішній їх редакції не надають ся до прийнятя, особливо о скілько дотичать Моравії. Молодоческий клуб рішив одногласно не прийняти резигнації свого голови п. Бнґля, висказати єму своє повне довіре і просити его, щоби прийняв назад чинности голови клуба. Членів парламентарної комісії молодоческого клуба уповажно до взятя уділу в засіданню парламентарної комісії правиці, яке евентуально відбуде ся. Рівночасно вибрано обструкційну раду і ухвалено, аби заступники голови клуба посла Пацак і Странски не прийняли мандату до бюджетової комісії в делегаціях, і щоби стало перебували у Відні. Всі сторонництва бувшої правиці одержать меморіял, в яким Чехи вияснять причини, чому не можуть прийняти правительственно проєкта язикового закона, і чому їх обструкція є оправданою. Виготовлене сего меморіяла поручно парламентарній комісії молодоческого клуба.

НОВИНКИ.

— **З Кракова** пишуть нам: Представленя руского театру будять загальне заінтересованє. Сяла завсїгди битком набита. Оноді на представленю «Вихованця» був директор Павліковський, а на «Циганці Азі» п. Машуга. Паві Лопатинський вручено за Азу гарну китицю живих цвєтів «від краківских Русинів». Нині в четвер дружина театральна устроєю концерт в честь Тараса Шевченка з багатою програмою.

— **Перший виклад проф. Студинського** згромадив вчора в V. сали університету велике число слухачів. Крім того явили ся професори університету др. Стебельський і др. Дністрянський, а також посол О. Барвінський, проф. Петро Огоновський і катехит Дорожинський. З пань була присутна учителька пана Літиньска. Виклад д-ра Студинського визначав ся ясностию і всесторонностию так, що справді в сїм короткім огляді подав цілий образ первісної епохи нашої літератури, яка звернула ся була на поле церковної полеміки. Згадавши про початки єї в XI і XII. віку та застій в слідуючих XIII і XIV. віках, виклад звернув ся до часів розвою полемічної літератури в XV. і XVI. віках і вияснив причини, які зложили ся на єї розвій. Сумний стан тодішнього священства, зіпсутє висшої єрархії, темнота і нужда між низшим духовенством з одної сторони, а розширене протестантизму з другої, підорвали повагу православної церкви. Відступство до протестантизму стало майже загальним, а численні єго секти поборювали себе взаємно не лише словом і письмом, але і насильствами. Вплив Царгорода підпадав, а патомість ширили ся західні впливи посредством світлої молодіжи, що образувала ся на університеті в Падуї та в німецьких університетах. На сїм тлі виростала потреба церковної реформи, яка довела до берестейської Унії.

По скінченім викладі присутні гості gratулювали проф. Студинському, що знаменитим обробленем свого вступного викладу, як і свободним, ядренним виголошенем его заінтересував живо численну аудиторію.

— **Містифікацію** урядили собі «товариші» Дмитра Греголінського, ученика VI. кл. гімназіальної у Львові, давши до нашої часописи вістку про

его смерть. Дмитрови се не вадить, але его родичів могла така вістка страшно діткнути. Тому він телеграфував домів, що вістка про его смерть є неправдива, а ми отсим простуємо ошибку, бажуючи пошкодованому, щоби аж за сто літ другий раз таке писали про него. Однак справа сим не повинна покінчити ся, а дооужене повинно викрити несовісних, шкільних «товаришів».

— **До відомости** поштово Дирекції у Львові подаємо, що майже кожде друге число нашої часописи замість до властивого адресата в Довгополи (Галичина), п. п. Довгополе (Буковина) їде до «Dobronoutz» (Добринівці коло Черновець). Час вже, щоби сї неприродні відносини з руским язиком на залізничних почтах усунено. Прецінь кождий урядник залізничної пошти у східній Галичині повинен знати руске друковане письмо.

— **Нещастє.** В Ряшеві сказив ся пєс Л. Волошина і покусав его 10-літнього сина Франца та хлопця Іґн. Ковальского. На крик хлопця вибігла челядь Волошина, а коли служниця хотіла пєса привязати, він кинув ся на ню і сильно єї покалічив. Межи 9. а 10. годинию покусав сей пєс три служниці, а другого дня рано одного ученика з VII. класи виділової і другого з VI. класи гімназіальної; послідному вирвав з ноги кусень тіла. Опісля забіг пєс до сінїй карного дому і покусав сторожа вязниці, причім він пєса убив. Секція виказала у пєса прояви скажености, а магістрат міста вислав всіх покусаних до Кракова на кліянку д-ра Буйвіда.

— **Убийство в Хойничах.** В пятницю увязнено жидівского різника Айзенгарда, котрий мешкає на тім самім передмістї, що родичі Вінтера, під закидом співучастї в злочині. Може се причинить ся до висвітленя таємничого убийства.

— **Цукровий промисл в Галичині.** Товариство акційне в Переворску, ведуче тамошну цукроварню, задумало розширити промисл цукровий в краю і в тій цілі робить заходи до основаня одної цукроварні на Буковині і одної або двох в східній Галичині. Цукроварні будуть закладані в міру того, як властителі і арендатори більших посіостей зобов'язуть ся заняти ся управою цукрових бураків. Для обговореня сєї справи відбуде ся 13. с. м. в сали ради повітової в Тернополи зїзд рільників. З гадкою будови цукроварні носить ся посол Артур Цєльський, поміщик з Бучацького.

— **Заворушення студентів** на віденськїм університеті знов повторили ся. Вчора зняли німецькі бурші велику бучу та кинули ся на католицьких студентів з палицями і пєстїками. Коли поліція в значнім числі прибула на місце біятики і хотіла розборонити закукурєчених молодців, тоді настав шалений крик та свист, а на поліцію посипала ся невидимо мука, а в слід за сим облято їх водою. Вкінці удало ся поліції розігнати буршів, причім не обійшло ся без арештовань.

— **Останки передпотопово сьвіта.** Петербурскі дневники доносять о цікавїм відкритю професора варшавского університету Амаліцкого в притоках північної Двини. Мав він винайти знаменито захочні кістяки передпотопового сьвіта — палозаврів, що булї дотепер великою науковою рідкостію. На ведене розкопів призначив скарб державний 10.000 рублів на 4-літній період часу. Не виключено, що удасть ся викопати може ще які иньші слїди мало нам знаного передпотопового сьвіта.

— **Експльозия.** Позавчера пополудни наступила велика експльозия в фабриці динаміту в Гернталь. Ціла фабрика вилетіла в воздух, а з всіх близьких будинків остали лише звалини. Небавом по катастрофі видобуто кілька трупів, але число жертв доси ще не означене. Причина експльозії не звїсна.

— **Пожар театру.** В минувшу неділю дня 6. с. м. в ночи, безпосередно по представленю «Подорож на околицю землі в 80 днях» згорів в Антверпї театр «Цирковий», одна з найкрасших будівлів міста. В протягу двох годїн театр згорів до тла wraz з декораціями, костюмами, бібліотекою і касою, в якій находило ся 70 тисяч франків. При пожари не приключило ся жадної страти на людскім житю. Але в поблизьких домах повстала така панїка, що жєнщини зі страху перед пожегою скакали через вікна на улици; з сєї причини було кілька випадків тяжкого калїцтва. Шкода виносить кілька милїонів франків.

— **Вибухи Везувія,** сєї огненної пащи землі, тривають без перерви до нині. На околичних жителів напад великий страх, бо кождої хвилі грозить їм небезпека смерти. Вибухи змагають ся, а їм товаришать глухі громи підземні з землетрясенями.

— **Дрібні вїсти.** В Радомислі над Сяном згоріло 200 домів, причім найшла смерть в огни одна жидівочка. — В Іванівцї, коло Тарноруди знищив огонь три селянські загороди. Причиною пожежи булї діти, лишєні без надзору. Шкода необезпечена виносить звиш 2000 корон. — В Тернополи погоріло 12 міщан. Огонь ширив ся з нечуваною скоростію, і лишєні зав-

дяки огневій сторожи та військовій залозі удало ся огонь зьлокалізувати. — З Пешту доносять, що член угорської палати панів, бар. Йошіка, помер вчєра в наслідок попарєня. Йошіка, лягаючи оноді спати, не загасив сьвїчки, що стояла при ліжку. В ночи перевернула ся сьвїчка на ліжку і счинила пожежу, причім Йошіка сильно попарив ся. Его відвезено до шпитала, де він на другий день помер в 76. році житя. — Третий зїзд славянських дневникарів відбуде ся в половині верєснє в однім з міст Дальмації. — В Браїлі, в Румунії, замордовав один Болгарин купця Стєліяна Стєфановича. Є се убийство політичне, довершене яко пїмста, революційним комітетом болгарско-македонським. Убийник приїхав з Росії і є платний. — Родина царска приїхала вчєра з Москви до Петербурга. — В Петербурзі розпочав ся процес против 42 хлопів з петербурского округа, обжалованих за се, що належали до секти скопцїв. До розправи, котра потягне ся кілька тижнів, покликано 99 сьвїдків. — Міжнародна вистава котів відбуде ся у Відні в салих товариства огородничого в днях від 23.—27. мая. — В процесі за дефравдації в величкій касі ощадности викрило ся, що бухгалтер Компіт підробив векслів на 54.000, Лінкер на 85.630, Віммер на 40.800, а Блат на 90.000 кор. Крім того сфальшував кільканацять векслів Зайденфрав, котрий навіть не вміє писати! — Велике віче під голим небом відбуде ся оноді в Кіцмани на Буковині. Промовляв посол до державної ради Ник. Василько, здаючи справу зі своєї діяльности. Забило голос богато бесідників.

Посмертна оповідка.

О. Емануїл Скоробогатий, парох в Завадці, калуського деканата, упокоїв ся нині о 11½ год. перед полуднем в головнім шпиталю у Львові, в 54. році житя, а в 30. році сьвященства. В. с. п.!

Телеграми.

Відень, 10. мая. Засіданє парламенту почало ся нині о 11½ год. перед полуднем. На початку засіданя відчитувано інтерпеляції та внесєня. Опісля зажадав пос. Греґр поіменного голосованя над внесєнєм, щоби одну петицію вудрукowano в стенографічнім протоколї. Промовляли ще иньші послї за і проти сего внесєня.

Відень, 10. мая. Вчєра зачала наради анкета, скликана міністерством торговлі в справі улєкшеня кредита для дрібних промисловцїв.

Пудапешт, 10. мая. Pester Lloyd заявляє, що Чехи дуже ошибають ся, коли думають, що з розбитя конституції виростє федералістична Австрія. З такою державою Угорщина ніколи не злучить свою судьбу.

Прага, 10. мая. Lidove Novine доносять, що чєскі торговельники рішили бойкотувати відєнських промисловцїв за їх напади на чєских послів на галєрії парламенту.

Бруксєля, 10. мая. Урядовий дневних оголошує розвязанє обох палат парламенту і розписанє нових виборів на день 27. с. м.

Лондон, 10. мая. З Мазєрн доносять, що Боери покинули Лядибранд і Фікабург, а урядники забрали всі книги і документи.

Калштат, 10. мая. Найвисший трибунал судовий рішив, що народний, трансвальський банк не можна уважати неприятельскою інституцією, бо правительство полудневої африканської републики не має в нїм головної участї.

„**Леонардівка**“ незрівнаної доброти, естаритя житня горівка — бутелька 1 зр., пів бутельки 50 кр.
Поручає торговля
ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО
Львів, ул. Баторія ч. 2. 29—30

„**65 кр.**“ пів кіля незрівнаної доброти кави ароматичної, рівнаючїй ся найліпшим родам, до набутя лишєнь в торговлі
ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО
у Львові, ул. Баторія ч. 2. 29—30
5 kg. мішоки franco до кождої стації поштової.

Помимо що вовна і розгар подорожіли о 30% — продає, поки старчить, ковдри і матеріаці по давних низьких цінах лишє спеціалья робітня і магазин постели
13—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР**
Львів, Копєрника ч. 5. Цїнники даром.

Малий фейлетон.

З нашого альбому.

ЯК ТІНЬ СНУЮСЬ.

Як тінь снуюсь. Заціп весь жаль,
Лиш ринуть сльоз потоки.
В нутрі як черв гризе печаль,
Затерпла груди, гуля скрижаль,
Та рве, — як рвуть лотоки.

Отара дум, гомін туги
І в серці гірч пекуча.
Без сил паду від мук жаги.
Ох важко жить в зубах туги!
Болючо, страх болючо!
Пече, пашисть, гвітить, давить...
Кусає нерви злісно;
Як жар вогня палить, вальить, —
І серце мліє, мре, щемить...
Душі так тісно! тісно!

Тривога, жах, гроза, сумнів —
Гризуть неваче молі.
В душі горять запеклий гнів,
Навіщо це на грани стлів
Зелений льотос долі!..

Петро Карманський.

ЧОМУ ТИ ПРОПАЛА?

Лиш раз ми зійшли ся і в мить роз-
[працались...]
І в серці простер ся широкий пустар.
Навіщо ми, діти, — навіщо кохались?
Чого розжегли ми розбішений жар?
Літиво та сонно туга дозріває
І груди роздаває песказанай гнет.

Петро Карманський.

По серці бушує зневіре, гуляє —
Вкорочує ранній, несвідомий лет.

Бажанє любови зайнялось, розтліло,
Звязало всі думи неваче павук.
І зранене серце тугою скипіло,
Набрескло від ридань і болів і мук.

Чому ти пропала між черни юрбою?
Навіщо спустила на серце обух?
Як губка водою насяк я тугою,
Від власного стону я зовсім заглух...

Петро Карманський.

МОЯ ДОРОГА.

Не хочу слави
Не іду між люди,
Бо нині пісня
Нич вже не здобуде.

Не хочу щастя,
Ні їти горою,
А тільки стануть
У ряді до бою.

Тому я суду
Не жадаю нині,
А співчуття лиш
У лихий години.

Евген Мандичевський.

ТІЛЬКО ЦЬВІТІВ.

Тільки цьвітів далась весно,
Що натішитись не в силі;
Кожда кличе пісьнь воскресну,
Навіть тая на могилі.

Кожда ясна, чиста, вміта,
Усміхає ся до неба,

Бо до щастя кромі літа
Цьвітці більше не потреба.

Евген Мандичевський.

Пустіть, пустіть нас в сьвіт...

Пустіть, пустіть нас в сьвіт,
Побавитись весною,
Ужити щастя літ,
Заплакати любовою!

Пустіть, пустіть у май,
У море сонця цьвітів,
І зелененький гай,
Із тисячми привітів.

До молодих ростин,
Пустіть серця малі,
Пустіть, пустіть, заким
Розвіють ся надії!

Весна, то якби сон
Дрібненької дитини,
Загляне до вікон
Та знов у сьвіт полине.

Евген Мандичевський.

БЛИСКАВИЦЯ.

Ах! Що се?! Де я? Темна ніч.
Страшний сей блиск... знялась все,
Ленна,
Ярким огнем, мов ясна ніч,
І пітьма впала знов страшенна —
Не виджу ніч, не тямлю ніч!

Жию ще... не згорів в огню,
Від грому не пожив я смерті...
Та що мені по сім бутю,
Я не бою ся раніше вмерти,
Не бути в сім чуднім житю.

Бою ся лиш, що в блисків миг,
Що душу часом пробивають,
Мої всі змісли в тьмах страшних
Ще глибше грязнуть-поривають,
Щоб я нічо поняти не встиг!

Не встигну я життя і сьвіт
Думками ясними обняти,
І під кінець прожилих літ,
Як до тепер, буду блукати
Поміж стежок зрадливу сїть...

Лев Лопатинський.

ДИМ.

Горить огонь. І дим густий
В гору садить, де сонця блиск.
Немов руками сьвіт цілий
Обняти-б' хтів в оден утиск

Та диму гуць стає рідка,
Чим ширше в ширш, чим далше
в даль:
Рука викручуєсь, стонка
Аж розлілєсь в небес хрусталь.

Мій ум, горячий мов огонь,
Шле так думки свої в простір,
Та темні вни мов дим либонь
Супротив сьвіту сонця й зір.

І гублять ся они мов дим
В просторі сьвіта без границь...
А я з страху чувством сьвятим
Упаду перед Богом ниць.

Лев Лопатинський.

ПЛАШІВСКА парова фабрика дахівок і цегол

Стоваришене зареєстр. з ограниченою порукою,
Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
поручає:

дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської
— барви червоної або чорної;
рурки дренаві різної величини.

**Доставу дахівок обіймає для виго-
ди П. Т. разом з критєм.**

Цінники і прібки висилає даром.

Упрашає о численні замовленя

11—20

Заряд.

Товариство взаїмного кредиту „ДНЪСТЕРЪ“

стоваришене з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта
адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500
корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабу-
ляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій
місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященики, не
посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручи-
телів предложити єще полісу житєву; обезпечитись можна
через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кра-
кові після всяких можливих комбінацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опрочентованя від
членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський виносить 50 кор., втисове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тільки член
обезпечений в «Днѣстрѣ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства
взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНЪСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне,
припоручене Всч. Духовенъству і всім вірним
Впресов. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх
трех епархій, обезпечає будинки, урядженє дома-
шне, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і со-
ломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го груд-
ня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услівя
обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся без-
проволочно. До кінця 1899 року вносили випла-
чені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Днѣстра»
приймає Банк красвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣ-
стеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові, котре дає найкористнійші услівя,
представляє своїми фондами найбільшу гва-
ранцію і видає поліси і квіти в рускім
язиці.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де не-
ма близько агентів «Днѣстра», приймає ся.
«Днѣстеръ» виплатив агентам по кінець 1899 р.
провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)

Важне для всіх!
На-
правляє **КАЛЬОШІ** найгірше
знищені
як також виконує мужеску, дамску і діточу обуву.

Чоботи для духовенства по як найприступнійших цнах.

З провінцій вистанє старий оказ на міру.

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.